

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 1/2 an ..... 10 cor.
pe 1/4 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un sir garmond: prima dată 14
bani; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate
Scrierile străine nu se primesc.

Impertinență ovreiască.

Sovinismul maghiar nu vrea să cunoască margini.

Dacă am înregistra zilnic blasfemiile și necuviințele câte să debitează în presa maghiară împotriva noastră, ar trebui să scoatem zilnic broșuri întregi. Nu există ignominie închipuită de mintea omenească, ce să nu fi văzut lumină în coloanele ziarelor maghiare, într-o nesfârșită variație. S'ar putea zice că din asta trăesc: de-a ne batjocori și de-a alța mereu împotriva noastră.

O pot face aceasta nesuperați. Naționalitățile nu sunt puse sub scutul legilor. De când există legea de presă, încă n'a fost luat la răspundere nici un ziarist maghiar pentru insultarea ori alțarea împotriva vreii unei naționalități. Măcar că am fost tratați de amabili nostri confrăți așa, cum numai obraznicia semită în modul caracteristic seminției sale, știe iscodi. Ear dacă ne-am apărat punctul nostru de vedere, cinstea noastră batjocorită, noi am fost limbrați de agitatori și aruncați în temnițe.

In chipul acesta au căpătat curagiu și azi rar mai și discută cu noi, ne insultă numai și după-ce ne-au batjocorit, strigă pe deasupra și după procuror. Din experiență o știm că acesta nici nu întârzie mult.

Până când va fi tot așa, întrebarea asta cade pe altă socoteală. Nimic nu durează vecinic, suferințele noastre încă își vor avea odată sfârșitul. Dar s'o lăsăm asta.

S'aducem o dovadă recentă de mișelie ovreiască. S'arătăm cetitorilor nostri în ce chip își permit să vorbească despre naționalități și drepturile lor, ovreii pripășiți prin redacțiile gazetelor ovreiești și ovreite, cât respect dovedesc în felul lor de-a vorbi despre naționalități întregi

»Pesti Hirlap« de ieri, ocupându-se la loc de frunte cu proiectul legii învățământului poporal, după-ce critică proiectul ca fiind prea concesiv pentru naționalități, scrie:

»In întreaga opiniune publică maghiară e la modă o concepție foarte greșită așa numită »de cavalerism« »loială«, care apoi are și frazele ei corespunzătoare: »De drepturile naționalităților nu e ierlat a ne atinge«, — »Naționalitățile noastre de sentimente patriotice« — Presa română ori germană patriotică« etc. Apoi ne rugăm de iertare, dar în nici un stat din lume nu se cunosc nici un fel de drepturi de naționalități, *nici de patriot nu-l țin pe acela care nu scrie și vorbește în limba națiunii*. Patriotismul în limbă străină e »făbol vas karika«. Ear acea concepție de »cavalerism« și loialitate, nu e altceva decât indiferență culbabilă față de limba națiunii, față de interesele statului, ungu-rește zis: neputință națională.

Trei-zeci și șapte de ani a fost opiniunea publică îndrumată în acea direcție și așa zicând cu laptele mamei a supt băiatul convingerea că dintre legile din 1867 — 68 art. de lege XII.: 67 a fost tradare

de patrie, că cea mai mare crimă a guvernului a fost transacția cu Austria. Dar asta nimeni nu observă că legea de naționalități și legea croată a fost un adevărat păcat.

Drepturi ce din silă noi am abandonat atunci față de Austria, acelea toate sunt nimica, față de drepturile pe care fără nici o cauză, ce ne-ar fi silit, din bună voe și dintr'un cavalerism rău înțeles, am abandonat față de naționalități și față de Croația.

Urmările acestor păcate acuma le-am văzut în ancheta învățământului, unde ministrul, bărbați de stat, bărbați de școale, fără osebire de partide, au comunicat descoperiri, cât de mult e neglijată limba statului, cât de mult nu o știu, pentru-că nu se învață în școli și naționalitățile mai cutează încă pe față *in edificiul parlamentului maghiar, unde au fost invitați cel mult în virtutea dreptului de oaspe, a-și ridica cuvântul împotriva lățirii limbii statului și pe lângă »drepturile« limbii lor*.

Răspunsul deschis, sincer și cinstit unguresc la asta ar trebui să fie, *naționalităților cu o trăsătură a s'o ștergem*. Și până în capăt să condeie peste toate legile unde numai g' sim vre-o alusie la naționalități și afară de statul maghiar să ștergem ori-ce persoană juridică.

Și nimeni să nu afirme, că asta ar fi o volnicie. Nu există legi veșnice în lume. Toate se pot schimba»...

Testamentul meu.

de Benedek.

I.

Nu! amanta și-o poți răsplăti cu bani, dar pe muma ta nici când.

Iubire pentru iubire! Aceasta o așteaptă inima de mamă.

Și nu uita, că deși muma-ta nu te mai alăptează la sinul ei, ea totuși nu încetează a-ți purta de grije până în ultimul moment al vieții sale. Cunoscut-am mame care partea primită aela fiii lor au cruțat-o pentru casul, ca de cum-va soartea fiului s'ar întoarce spre rău, cu aceasta să-și ajutore. Unde e acel copil care din banii primiți dela părinți, cu ast cuget să pună la o parte? Dar acela să și-o spun, că și muma cea mai săracă, mai îngrabă ridică un epitaf fiului ei mort, decât copilul, fie el și cel mai bun, mumei sale.

Nu! nu mai continuu cu asemănările. Așa de bun nu poți fi față de muma-ta, precum ea este față de tine. Și apoi eu nici nu pretind dela tine imposibilități: fi numai așa de bun, încât numai îți este cu putință. Exemple ai destule. Du-te la bade luon, să vezi cum grijește, cum doicește pe bătrâna bunică sa. Și încă și asta-i nimic față de aceea ce-i capabilă să facă o muma iubitoare.

Caracteristica secolului modern: *ambiția deșartă și râvnirea de zestre*. Nu cumva să te sêducă norocul unui sau a altui perde-vară derbedeu fiule! Nimic să nu poțtești, fiule! Nimic să nu poțtești, la ce cu muncă onestă nu poți ajunge. De multe ori poate vei întâmpina pedeci pe calea apucată, dar tu pentru acea nu de-

spera, de este în tine putere, silință, îți vei ajunge scopul și fără de ambiție deșartă și fără de reclam, numai scopul să fie amăsurat puterii tale. Dacă nu, atunci și tu ești un »perde-vara« și ca atare meriți să cazi.

Las' cât de puțin să se vorbiască de tine! In ziua de azi, nu numai acea femeie e suspectă, despre care se vorbește multe, ci și bărbatul, de cumva nu-i politician. Carte de vei scrie, nu te doară nici critica, dar nici tăcerea malițioasă. Și deși ochiul publicului nu poate străbate culisele, nu cerși reclame pe la redacții.

Aceea convingere, că, deși poate numai unui om ai dat hruă sufletească prin scrisese tale, mie cel puțin mai mult îți ajunge, decât reclama și lauda mincinoasă a o sută de confrăți.

Ce privește căsătoria, întru acea nu mă pot amesteca. Sper că astfel de femeie vei lua de soție pe care o iubești și te iubește. Azi, ce-i drept, acesta nu e la modă; ție însă fiule *nu-ți fie rușine a iubi*. E bine dacă soția aduce bani, dar mai bine e, dacă nu aduce. Bărbatul muncească, iar soția să țină casa, în bună orânduială și să poarte grijă de creșterea copiilor. Nici nu poate fi adevărată fericire acolo, unde nici o grije pe ziua de mâne. Aceasta, grija pentru traiul de mâne, contopește într'un suflet, pe bărbat cu femeia. Ce scop are astfel de viață, când toate le găsești de-a gata, și numai la aceea te mai cugești, cum să risipești banii și vremea? Unde sunt cele mai multe căsătorii nefericite? Intre cei bogăți, unde soției nici când nu i-se dă ocaziune, să netezească fruntea încrețită de griji a bărbatului, unde nici acea bucurie nu să simte, ce o simte săracul când poate câștiga băiaților încălțăminte, unde nu bagă de seamă bărbatul, că azi a fost mai mult cu un

fel (de mâncare) decât ieri, unde este tot, tot, numai grije nu-i. Lasă să te ocărăscă de om efeminat, nici să-ți pese. Să te ridă, că nu umbli prin cafenele, că nu-ți iai cina prin restaurante. Tu dacă și-ai isprăvit lucrul grăbește numai acasă. Crede-mă nicăiri nu să bucură așa tare de tine ca și acasă. Nimenea cu un sărut așa de dulce nu te așteaptă, ca soția și copilul. Nimenea mai indulgent față de slăbiciunile tale nu va fi, ca soția și familia. Nicăiri așa pat moale nu te așteaptă ca acasă. Nimenea așa iute nu va observa de-ți va mistui ceva inima, ca soția, și nimenea nu va grăbi să te mângăie cu așa suflet curat, ca dinsa.

Deci, nu-ți fie rușine a iubi și patria. Azi e la modă cosmopolitismul, dar tu nu te nchina acestei mode. Mai bine fi șovinist, decât patriot moderat. Cu cât mai tare să inmulțese patrioții moderați, cu atât mai mare lipsă va fi de patrioții șoviniști. Dar cu aceste nu vreau să zic, să te prea amesteci în ale politice. Mai ales la titlul de părinte al patriei nu aspira. Acesta nu-i de om sărac. Așteaptă îndreptarea timpului și-a oame-nilor, când și fără de bani să poate câștiga gloria și când ca legislator poți servi patriei. — Dar simțesc că sfa'u-mă în aceasta privință poate să sune în pustiu... Fă după-cum îți va dicta mintea...

Acum vin-o cu mine, vin-o în curte și ascultă cântul acel dulce fermecător, care din brațele văilor în toată seara să ridică până la năi. Știi ce casă e aceia acolo? Casa orfanilor, fiule!... Orfanii își cântă imnul de seara. Auzi fiule! Auzi... imn de recunoștință înaltă lui Dumnezeu, care nu părăsește pe orfanii.

Care va griji, și de tine după moartea mea...
(Va urma).

Da, da, ovrei mizerabili, toate se pot schimba. Veșnic neschimbată este numai perversitatea din voi, ca un stigmat al seminției voastre, d'a nu putea trăi de cât din gălceavă, din sëmănarea de ură și ațitare la vrajbă.

Rësplata renegatului. *Lucian Bogdanovits renegatul episcop al Sërbilor, care în ancheta învățământului și-a făcut neamul de ocară, este aspru judecat în ziazele sërbești. Îndeosebi «Zastava» îi face imputări, că n'a urmat exemplul Mitropoliților români Mețianu și Mihályi. Dar «Pesti Hir-lap» zice, că ocara Sërbilor, este titlul de cinste alui Bogdanovits în ochii lor. Rămâie deci cu cinstea ovreilor dela «Pesti Hir-lap», rësplată nu se poate mai deamă pentru un renegat.*

Presa maghiară și proiectul pentru reforma instrucțiunii populare.

A fost destul numai să transpire vestea despre hotărîrea ministrului Berzeviczy de a reforma învățământul poporal, când o parte a presei maghiare s'a și pus să facă zvon în jurul ministrului. O parte zic, căci presa jidano-calvină este care făcea și face mereu tărăboi, bătënd din fanfare de bucurie, dar poate și pentru-ca să ne sparie. Așa «Magyar Szó», acest ciudat organ, unde șovinismul descreerat, iudaismul ateu și eresia lui Calvin să unesc într'o armonie atât de disonantă, a fost primul, care făcea chestie mare cu zgomot de fanfare din întreagă acțiunea, ce avea ministrul de culte de cuget să pornească împotriva noastră.

Alarmat-a opinia publică adecă calvinoidană, consultat-a bărbați academici, savanți, profesori, tot ce societatea maghiară are mai excelent, cântat-a ditirambi, că în sfîrșit să realizează după atâta esitare și întârziere ideia statului unitar maghiar. Și împreună cu acest ziar gălăgios cântat-au toate cele de pănura lui în cor imnul învierii națiunii maghiare și cântecul de înmormântare al naționalităților nemaghiare. Negreșit este aceasta o datină jidovească pentru a ocupa teren cât se poate de vast, și o apucătură calvinească-maghiară, pentru a lupta contra catolicismului maghiar, când își dau sllința ca prin ast-fel de procedură să dovedească pe cei-ce nu sunt de o ființă cu ei în patriotism, iubire de țeară și neam. Înaintea acestor «mari maghiari» naționalitățile sunt trădătoare de patrie: social-demorații însă de felul lui Vázsonyi-Weissfeld, Goldner, toți lakabili sunt maghiari ireproșabili, pentru-că se știu bate mai bine pe piept și să liciteze pe maghiarii genuini și catolici în patriotism, care a devenit un monopol în mâinile lor; înaintea lor catolicii sunt cosmopoliti, distrugători de țeară, ear Meczöfi (?) și soții săi de «principii» sunt cetățeni, cari nu conturbă pacea țerii cu nici un fel de chimera; catolicii gravitează spre Viena și Roma, ear «internaționalii» lui Mezöffy nu au nici o legătură cu socialismul din alte țeri etc.

Nu voiu să fac deosebire între organele de diferită culoare a presei maghiare, dar de astă-dată se pot împărți în trei categorii generale: organele calvino-jidane, cele moderate ale maghiarilor genuini, și organele catolice, clericale așa după-cum se poate azi clasa întreaga societate maghiară:

maghiarii catolici, moderați și jidano-calvini. Cele moderate nu ved cu ochi buni agitațiunea pornită cu atâta alai de licitanții jidani și calvini. Le pare rău de zgomotul ce-l produc acești derbedei; ele ar dori să se facă totul încet, pe neobservate, să nu se trezească cum-va naționalitățile de cât numai atunci când vor sta în fața proiectului devenit lege! Și este bătător la ochi faptul că ziare opoziționale kossuthiste cu nici un cuvânt nu pomenesc despre proiect, probabil își rezervă dreptul pe mai târziu, când va ajunge proiectul pe biuroul camerei. Așa deosebita atențiune merită articolul «Zaj és lárma» din *Magyarország* din săptămîna trecută; în care pe lângă că avertizează pe combatanții săi «naționali» să fie mai moderați, cuprinde și unele adevăruri de cari este bine să luăm act. Lăsăm să urmeze aci acel articol aproape întreg:

... Nu putem pricepe, pentru-ce atâta sfără în țeară. E frumoasă bună-voința, dar unor lucruri cu zgomot prost și larmă goală numai strica le pofti. Nici ministerul n'a luat încă poziție hotărîtă. Lucrurile n'au fost încă cântărite și discutate în camera sincerității, când se și bate toba mare. Fie-care voește să liciteze mai mult de cât celalalt cu frase patriotice. Pentru-că la asta ne pricepem. Suntem doar „mari maghiari” toți.

Ca și când zău cu larmă goală s'ar putea ridica zidirea statului maghiar. Așa numai dușmanii ne putem aduce pe cap. Cel-ce au de cuget și așa să atace ideea de stat maghiar, chiar bine le vine la socoteală această procedură șogmotoasă.

Vai cât de slabi suntem însă la fapte și acțiuni. Acolo nu se mai poate parada. Acolo numai de cât ese la iveală, că nu avem nici mijloace ca să ne ajungem ținta dorită. Ni-ar trebui școli peste tot locul în țară: nu-s bani. Ar trebui ameliorată situația învățătorilor, ca să-și poată împlini cu abnegație datorința: nu-s bani...

Dar nu numai parole nu sunt pentru creațiunii culturale mai înalte dar și direcția este greșită. Ne năcăjim cu iscodirea de paragrafi, pe hârtie dispunem obligativitatea învățământului limbii maghiare în toate școlile populare. Foarte frumos este lucrul acesta. Și pe asta trebuie să punem pond. Dar suntem toți de convingerea, că cu ajutorul școlilor nu suntem în stare să privim naționalitățile de limba și caracterul lor de rassa, dar nici nu voim asta. Această intenție numai dușmanii ni-o atribuesc (?) căci toate faptele noastre și tot pasul nostru dovedește contrarul.

Deci dacă nu voese să răpesc limba compatrioților mei nemaghiari, sigur este și aceea, că nici în școală nu permit să între la nici un caz de cât numai acel, învățător, despre care pot presupune și-s convins, că este capabil să conducă instrucțiunea deși în limba naționalităților respective, însă în spirit patriotic. Se zice că, statul controlază. Ce, cum? Spiritul poate fi controlat? Aceea, dacă se învață câte-va cuvinte maghiare, dacă se cântă imnul maghiar și se declamează câte-va poezii în limba maghiară, asta se poate controla, dar ca cineva ce sentimente are toată viața sa, ce spirit și ce educațiune plantează în sufletul copiilor, apoi zău asta nime nu va putea controla.

Dacă cu limba nu trebuie și nu este permis a se produce agitațiune nebună, spiritul trebuie asigurat cu rezoluțiune firmă și consecuență de fer.

Not dorim numai pace între naționalitățile noastre, țină-și limba lor, religiunea lor, cultura lor. Noi le promovăm și bună starea lor materială (?) Ne îngrijim de administrație imparțială, de justiție bună și ieftină (!?) amăsurată împrejurărilor lor. Pretindem însă fidelitate față de statul maghiar unitar și neatingibil, așa precum acesta există deja de 1000 ani și pe care a-l susține și pe mai departe suntem firm hotărîți.

Pe lângă asta facem posibil ori-cui să-și însușească limba maghiară, ca limbă de contact și a funcțiunilor publice, însă nu în detrimentul limbii și caracterului lor firesc, pe care și noi le respectăm (?)

Afară de aceste principii ce este încă de lipsă la reformarea instrucțiunii populare? Nainte de toate bani... Ca să ridicăm școli și să regulăm salariile învățătoresți. După aceea trebuie

regulată chestia educațiunii învățătoresți. Asta se impune la primul loc în reforma învățământului poporal. Hesitarea și întârzierea aci n'are rost.

O esențială condiție a reformei însă este, să vorbim cât se poate de puțin. Declarațiunii bombastice pe acest teren și așa n'au nici o valoare. Reforma să o resolvim în pace, fără șgomot, respectând drepturile, dar în primul loc dând ideea de stat aceea ce cu toții datorim.

ANCHETA.

În numărul nostru trecut, am dat întreagă cuvântarea plină de patriotism românesc a l. P. S. S. Mitropolitului I. Mețianu, în contra reformei propusă de guvernul unguresc.

În ziua de 30 Maiu, (st. n.) a continuat discuțiunea asupra acestui proiect de lege în sala desbaterilor a parlamentului unguresc.

Cel dintăiu a luat cuvântul Archiepiscopul Dr. Victor Mihaly.

Iată pe scurt cuprinsul vorbirii sale:

Înainte de toate Mitropolitul cere scuze, dacă nu poate da expresiune cugetărilor sale într'o limbă destul de corectă maghiară. (Voci: Vorbiți destul de bine ungurește!) Proiectul prezentat anchetei este în prima linie gravaminos pentru părinți, fiind-că declară de contravențiune, dacă părinții nu-și trimit copiii la școală și-și pedepsește cu amende în bani până la 100 coroane. Dispoziția e prea aspră și nu se poate executa, ceea-ce recunoaște și proiectul, căci stabilește excepțiuni. Această dispoziție mai ales în ținuturile muntoase va fi neexecutabilă. Sunt ținuturi unde părinții nu pot prevedea pe copii cu haine și copiii trebuie să rămână acasă în cursul întregii ierni. Legea școlară a avut considerare față de aceste stări prin aceea că a restrins timpul frecventării școlii în unele ținuturi la 6 luni. Proiectul de față însă casează acest favor. Mitropolitul arată apoi mai departe imposibilitatea de a face ca copiii români să învețe în școlile populare a ceti și scrie corect ungurește. Chiar și în ținuturile curat maghiare această țintă arareori se poate atinge. Mai departe oratorul discută cele-lalte dispozițiuni ale proiectului pe cari de-arëndul le declară de neexecutabile.

Proiectul de lege, zice, despoaie pe confesiunii de dreptul lor disciplinar. Dacă învățătorul a fost destituit prin o sentență în valoare de drept, comunei bisericesti îi se ia dreptul, de a ocupa din nou postul acestuia.

Polonyi: Numai în casuri de recidivă!

Mitropolitul Mihalyi: Comunele române ar trebui, după acest proiect, să clădească pentru școlile adevărate palate. Ce vor face comunele cu aceste clădiri, pentru cari vor lua asupra-și grele sarcini? Nu poate admite ca adevărată afirmarea, după care instrucțiunea limbii maghiare în școlile confesiunii sale n'ar documenta rezultatele de ajuns, sau după cari autoritatea bisericască n'ar exercita controlul cuvenit. Bisericile fac tot ce nu se mai poate și în această direcțiune.

În ce privește preparandiile, Mitropolitul combate dispozițiunile proiectului și cere ca și în viitor, confesiunile diferite să-și poată cultiva și cualifica pe învățătorii lor în instituttele esistente confesionale (Vii desaprobari).

Motivele, cari spriginesc această cerință și dispozițiune legală actuală se găsesc în raporturile transilvănene. Pentru Transilvania e garantat prin lege dreptul înființării și susținerii de școlile din partea bisericilor. Mai departe legea declară, că este interzis, ca bisericile să fie conturbate în posesiunea și dispozițiunea lor asupra școlii. (Șgomot și mișcare.) Această lege nu este scoasă din vigoare, căci articolul de lege XLIII: 1868 o susține expressis verbis, ba lărgește chiar drepturile ce cad în această sferă. N'ar fi nici decum cu scop de a prejudica acestor drepturi, căci pacea religioasă a populațiunii din Transilvania atîrnă dela neștirbita lor susținere.

Bela Komjathy cere, ca învățământul public să fie trecut cu desăvîrșire în rezortul statului. În învățământul superior este un ram, care nu e pe deplin maghiar: pregătirea preoților, care încă trebuie să devină maghiară. Mai rău stă lucrul în ce privește pregătirea învățătorilor. Aici trebuie să ne dăm toată silința, ca învățătorii să-și însușească

pe deplin limba maghiară, dar nu numai mecanice. Numai o modalitate este pentru aceasta: să se enunțe, că examenul de învățator se poate face numai în limba maghiară. Școlile civile să nu fie decât școli de stat și maghiare. Instrucția în școlile de repetiție să se facă de asemenea numai în limba maghiară.

Vorbește apoi despre limbile liturgice. În Ungaria sunt limbile liturgice: română, sârbească și latină, numai maghiară nu. Arată cu date istorice cum s'a creat starea aceasta și roagă pe guvern să spriginească nisuițele ce se desfășură în jurul limbii liturgice maghiare.

Legea a recunoscut biserica gr.-or. de biserică națională. O mare greșală s'a făcut prin aceasta. Nimeni însă nu credea că recunoașterea aceasta va fi folosită în privința politică în contra statului maghiar.

Apostrofază naționalitățile să nu facă front contra intereselor statului, ci să dea mâna cu maghiarii, căci atunci toate nisuițele lor, cari nu sunt o negațiune a nisuițelor naționale maghiare, vor fi spriginite (!) Primeste proiectul.

Paul Zelenka primește cu recunoștință proiectul. Cere ca limba de predare în preparandii să fie limba maghiară.

Lud. Lang zice, că este un interes și al naționalităților să cunoască limba maghiară. La români numai 63% frecventează școlile, ceia-ce știu scrie și citi fac abia 20%. La gr.-or. 101 învățători vin la 100 școli, la gr.-cat. numai 84 învățători la 100 școli. Înainte cu 10 ani numărul învățătorilor conf., cari nu scriau ungurește, erau 1200; azi însă sunt 1500. La gr.-or sunt mulți învățători, cari știu ungurește, dar nu vreau să propună. Cere măsură energice pentru înlăturarea lacunelor.

Iuliu Firiczak (episcop rutean de Muncaci, vorbește în spirit cu desăvârșire șovinist maghiar.

Proiectul îl mulțumește pe deplin atât din punct de vedere pedagogic, cât și național maghiar. Proiectul nu vrea alt-ceva, decât ca în Ungaria pe toată linia instrucția în școlile populare să fie maghiară. Aceasta e corect. Statul are drept să pretindă aceasta, ba și e dator a cere ca copiii noștri să învețe pe deplin limba maghiară. (Aplauze din corul șovinistilor). Prima condiție a unei politici culturale corecte este, ca instrucțiunea să fie deplin maghiară. (Ejenuri).

Ernst Finácsy pretinde maghiarizarea pe toată linia. Să nu se mai dea testimoniu la nici o școală, decât în limba maghiară. Anuarele școlare să se redacteze și în limba maghiară.

Proiectul a fost luat în considerație, primit ca bază a dezbaterii speciale.

Studentii Români din Brașov în România.

București, 3 Iun.

De patru zile elevii liceului român din Brașov (cursul superior) sunt oaspeții noștri, sub conducerea d-lui Virgil Oniș, eminentul director al liceului, și a 20 de profesori.

Escursionistii au sosit în țară Marți, având ca țintă orașul Constanța. Oaspeții au fost admirabil primiți de autoritățile locale și în special de d. Christea Georgescu, primarul orașului.

Alaltă-eri, Joul dimineața, excursionistii au părăsit Constanța și au mers la Cernavoda, unde au vizitat marea pod de peste Dunăre, cazărmile vinătorilor și artileriei și fabrica de petrol. Suvenirile vizitei dela Constanța și Cernavoda vor rămâne neperitoare în mintea excursionistilor

Joi seara excursionistii au sosit în Capitală, și au fost primiți la gara de nord de numeroși profesori și elevi ai școlilor din București și de corul de sub conducerea activului profesor de muzică d. Ioan Costescu.

Eri dimineața au vizitat Fundațiunea Universitară Carol I, palatul Casei de depuneri, palatul poștelor, biserica Domnița Bălașa, biserica Kretzulescu, muzeul nostru de antichități, unde învățătorul nostru profesor de istorie d. Grigore Tocilescu le-a explicat, pe baza inscripțiilor române, trecutul glorios al națiunii române.

La orele 12 oaspeții au fost întruniți la o masă colegială în marea sală a stabilimentului

Bragadiru, unde s'au ținut înflăcărâte și patriotice cuvântări de către d-nii Cornel Codrescu, Virgil Oniș, Dim. Laurian și Ion Rusu Abrudeanul.

Escursionistii au fost salutați aici de elevii școlilor Societății pentru învățatura poporului român, în frunte cu dl Petre Girboviceanu, directorul școlilor, și dl N. Bănuțescu, profesorul lor de muzică, sub a cărui conducere elevii au cântat mai multe cântece naționale. Muzica berglierilor a intonat imnul regal român, care a fost ascultat de toți asistenții în picioare.

După amiază excursionistii au vizitat grădina botanică și apoi s'au dus la șosea, unde au admirat această particularitate a Bucureștilor.

*

Aseară a avut loc, în sala de marmură a coloseului Oppler, banchetul oferit de societatea corală Carmen, al căreia președinte este d. Leon Ghica, fost deputat, în onoarea distinșilor oaspeți din Brașov.

În cursul banchetului, care a fost mai mult o sărbătoare decât o petrecere obișnuită, s'au ținut următoarele cuvântări: a d-lui Leon Ghica, în onoarea oaspeților brașoveni; a d-lui Grigorie Tocilescu, care evocând luptele Împăratului Traian pentru sădirea latinității la gurile Dunării, a ridicat paharul în sănătatea M. S. Regelui Carol I, pe care într-o admirabilă perorație l'a botezat *Traian II*. Cuvântarea d-lui Tocilescu a fost subliniată cu cele mai entusiaste și frenetice aplauze și solemnitatea acestui moment a devenit și mai impunătoare, când neîntrecutul cor al societății Carmen, de sub conducerea neobosită a d-lui Kiriac, a cântat imnul regal, în care timp imensul public din sală s'a ridicat în picioare ascultând cu o venerațiune sfântă imnul românesc.

Nu mai puțin înălțător a fost frumosul toast al d-lui Virgil Oniș, directorul liceului român din Brașov, care a închinat în sănătatea societății Carmen, care cultivă cu atâta succes și mândrie cântul românesc.

Au mai vorbit în aplauzele calde ale asistenței: d-nii C. Tălășescu, vice președintele societății Carmen; G. Moroianu, profesorul Kiriac și la urmă d. Grigorie Tocilescu, acest profund cunoscător al istoriei neamului românesc, care într-o limbă aleasă și într-un ton moderat a făcut să înțeleagă pe fie-care elev originea, trecutul și rostul său pe lume.

La intervale corul societății Carmen și corul elevilor din Brașov, sub conducerea maestrului George Dima, a delectat publicul cu diferite melodii românești cari au stors admirația numerosului și alesului public.

Toți cei cari au asistat la această măreață serbare, vor păstra o amintire trainică a dragostei care leagă pe toți Români.

Printre persoanele cari au asistat la această masă colegială am remarcat pe principele Leon Ghica, mare proprietar, fost deputat; d-nii S. Halița, inspector general al învățământului primar; D. A. Laurian, fost secretar general al ministerului de instrucțiune publică; Pompiliu A. Florian, președinte al tribunalului de notariat; Dim. Carp, sub-directorul liceului Lazăr; I. Stănculeanu, deputat; Uliu Hodoș, profesor. cu d-na; Dr. Maximilian Popovici, agricultor; Septimiu Albini, publicist; I. Manoliu, I. Clinciu, G. Popa, I. Sima, Dr. Scurtu, I. Lepădatu; Otto Dimitriu, I. Grama, profesori; Ilarie Chendi și Nerva Hodoș, publiciști; G. Moroianu, casierul Băncii Generale Române; d-rul Neagoe; D. Cepescu, inginer; Dr. G. Maior, profesor; P. Rațiu, secretarul Societății „Transilvania”; Dr. Emil Popp; I. Brezeanu și P. Liciu, artiști; P. Gusti, regisorul Teatrului Național; căpitanii Victor Dancovici și Boteanu, Tică Niculescu, etc. etc.

Serbarea s'a sfârșit la ora 1 din noapte.

Azi dimineața la orele 8.40 excursionistii români au plecat la Sinaia, de unde deseară se vor întoarce la Brașov.

Repetiția dela palatul Cotroceni.

Eri după amiază la orele 2, a avut loc în parcul dela Cotroceni repetiția generală a serbarei organizată în beneficiul societății „Maternea”. A asistat M. S. Regele și multe persoane din elita societății, cari au plătit taxa de intrare.

Repetiția începu cu „Pacea în casă”, ale căror cele două roluri sunt susținute de d-na Jeana Olănescu și dl Rudi Catargi.

Apoi urmă repetiția legendei românești „Domnița în vis”, datorită penei distinsului nostru autor dramatic dl Al Davilla.

Rolu „Domniței din vis” e interpretat de A. S. R. Principesa Maria. Acela al lui Fat-Frumos de d-na Youeli.

Rostul rolurilor sunt astfel distribuite: d-na C. Disescu, joacă pe mama pădurei; d-na Dr. Costinescu, pe zina zînelor; dl Al. Davilla, pe ciobanul; dl Aurel Orăscu, pe nebunul Curții; dl Jean Al. Lahovary, pe tatăl „Domniței din vis”.

Din suita „Domniței” fac parte 12 doamne între cari remarcăm pe d-na căpitan Diamandescu, d-na It. Baronzzi, d-na căpitan Poenaru d-na Ilie Radu, d-na Tătăranu, d-ra Zossima, d-rele Vlădoianu, d-ra Lechmann, d-ra Adjuchevici, d-na Durma, d-na Dr. Gilcă, d-na Cucu-Starostescu.

Florile sunt reprezentate prin d-na Marian, d-ra Cora Economu, d-na It. Nicolescu, d-ra Alice Ghica, d-na Aurel Iliescu, d-na Constans Iliescu, d-ra Moroianu și d-șoarele Dr. Petrescu.

Subiectul legendei-ferii e foarte frumos și condus cu o deosebită măiestrie de autorul ei, dl Davilla, lucru pentru care a fost viu felicitat după repetiția generală de ieri.

Răsboiul ruso-japonez.

Între telegramele de azi referitoare la răsboiu este una ce ar fi cu adevărat senzațională, dacă s'ar confirma. Anume prin Paris vine știrea, că *Rușii au prins pe Kuroki, generalul japonez și învingătorul lui Kuropatkin*. Această veste este atât de absurdă, încât este foarte probabil să fi fost inventată de presa franceză filo-rusă dornică de senzațiuni.

Tokio, 6 Iunie (Reuter) Raport sosit despre luptele întemplate la 30 Maiu naintea Port-Adams: Cavaleria japoneză făcând cercetări în *Tsudzialung*, au descoperit, că cazaci au ocupat *Teli-Su*.

Infanteria și cavaleria japoneză trimisă în acest scop a bătut pe Ruși, cari aveau trei detașamente de cavalerie, și pe cari i-a urmărit. Lângă *Dsunziatun* s'au mai alăturat Rușilor două detașamente de cazaci. Japonezii de nou i-a atacat gonindu-i iarăși. Când Rușii lângă *Lung-viung-miao* au fost întăriți prin alte 5 detașamente de cavalerie și prin o baterie de câmp, Japonezii i-au atacat și a treia-ora. În urma asta *Rușii s'au retras la Dsunziatun*.

Tokio, 6 Iunie. O torpilă japoneză a scufundat în apropierea Port-Arthurului torpilorului rusesc *Kiliak*.

Paris, 6 Iunie. Din Asia orientală vine știrea, că mobilizarea armatei ruse a produs mari nemulțumiri. Mulți se opun ordinului de mobilizare. Așa 12 soldați, cari îndemna regimentul 33 și 34 la rescoală, au fost împușcați.

Nou comandant suprem al armatei japoneze.

Din Tokio vine știrea că comanda supremă peste armata japoneză a fost încredințată mareșalului *Yamagata*, care a și plecat la Port-Arthur pentru a dirija în persoană operațiunile contra acestui fort.

„Die Zeit“ scrie :

Până acum nu există rapoarte absolut detaliate asupra luptei de la Kinci, pentru a se putea judeca obiectiv purtarea celor doi beligeranți. Se știe atât că Japonezii erau superiori ca număr și că această superioritate, bine întrebuințată, i-a adus la o victorie necontestată. A fost o luptă pentru cucerirea unor înălțimi care fuseseră fortificate de Ruși și înarmate puternic și o astfel de luptă, când apărarea e vitejească, cum a fost aci, se dă tot-d'una cu mare vărsare de sânge, cu mari pierderi...

Ce au avut de scop Japonezii cu atacul lor de la Kinci? A împinge pe Ruși spre Port-Arthur, ai constringe să-și evacueze pozițiile înaintate. Aceasta, când e vorba de asediul unei fortărețe, nu e de loc întreprinderea cea mai bună, dar e cea dintâi și poate fi favorabilă. Se câștigă terenul necesar pentru acțiunea artileriei și în același timp se strimțează terenul de mișcare al asediatului. Acesta din urmă devine pasiv și pasivitatea înseamnă în acest caz îngrămădirea pierderilor fizice, scăderea forței morale, înfrângerea și predarea Port-Arthurului nu va rezista mult.

Se mai naște însă și întrebarea dacă, din punct de vedere strategic Japonezii au făcut bine că au suspendat operațiunile lor în contra armatei principale ruse de la Liao-tung și Mukden cu intenția să isprăvească mai întâi cu puternicul port din sud. Trebuie să se țină seama că cucerirea Port-Arthurului va face permanentă inferioritatea Rușilor pe mare. De altă parte o astfel de operațiune e admisibilă numai presupunându-se că și pentru săptămânile viitoare e asigurată superioritatea numerică a forțelor japoneze pe teatrul de război pare a fi adevărat având în vedere corpurile de armată nu prea depărtate, ce le stau Japonezilor la dispoziție - precum și înaintarea foarte înceată a trupelor ruse de întărire.

Dar Rușii ce vor întreprinde la rândul lor? O încercare directă de deblocare a Port-Arthurului e adusă; generalul Kuropatkin cu cât ar înainta mai spre Sud, cu atât situația sa strategică i-ar deveni mai nefavorabilă chiar și în cazul când un marș în flanc nu ar părea îndeosebi periculos. Și situația iar fi primejdioasă la retragere care cu toată deciziunea unui conducător nu poate fi evitată, iar un nesucces în astfel de împrejurări ar duce la o teribilă catastrofă. Dacă în caz contrar, Rușii folosindu-se de faptul că Japonezii sunt împărțiți, ar ataca poziția întărită de la Fengvangceng, ei s'ar isbi nu numai de rezistența puternică a primei armate japoneze, dar ar fi periclitați și în flancul lor drept, care a amenințat din zi în zi tot mai mult să fie zdrobit. Dar nici cu așteptarea pasivă a Rușilor nu mai merge, cum au ei acum pozițiile, iar căderea Port-Arthurului ar da Japonezilor mari puteri pe când Rușii ar suferi și din punct de vedere fizic și moral.

Situația actuală a Rușilor trebuie considerată ca fiind foarte critică; ei nu pot înainta nu trebuie să se retragă, nu trebuie să stea pe loc.

Din rapoartele publicate până acum asupra bătăliei de la Kinci rezultă că linia de apărare a Rușilor era bine aleasă, și nu putea fi înconjurată ca cea de la Ialu; vrășmașul era silit să atace prin fața pozițiunii.

Se crede că Rușii cu greu vor avea de luptat în împrejurări așa de favorabile pentru densii. Și cu toate acestea, după o rezistență desperată, au fost înfrânți. Cauza este că focul infanteriei rusești n'a fost, după cum susțin Rușii, ucigător. Dacă acest foc și-ar fi făcut întreg efectul, Kinci și mai cu seamă Nashau n'ar fi fost luate cu asalt.

Faptul că aceste două pozițiuni au fost luate, dovedește un lucru: că este inutil de-a avea fortărețe dacă în ele n'ai trăgători buni.

Rușii pretind că în armata rusească nu se poate părăsi sistemul focurilor de salvă, căci dacă se introduce tirul individual, așa cum se practică în toate armatele. afară de cea engleză, — nu ar mai fi atât de stăpâni peste soldați, nu iar mai avea cum se zice, „în mână“ — Or, Englezii au avut ocaziunea de a se convinge în războiul contra Burilor de ineficiența absolută a focurilor de salvă și Rușii, cari au rămas partizanii acestui mod de luptă, au

văzut aceasta de asemenea în timpul bătăliei de la Kinci.

Această luptă sângeroasă, când a dovedit că luptătorii în privința bravurii individuale sunt la fel, a dovedit că soldatul japonez are o mai mare capacitate militară.

Răspunsul Sinodului Românesc la Patriarcatul din Constantinopol.

Un ziar din București a primit următoarea telegramă din Constantinopol:

Patriarcul ecumenic a primit ieri răspunsul sinodului din București în care se declară că arhiepiscopul Ghenadie a întreprins călătoria la Bitolia fără știrea Sinodului bisericeii române, ci din propria sa inițiativă și în scop d'a satisface trebuințele religioase ale cuțo-vlachilor.

În răspuns să exprime apoi datorința d'a se menține cele mai bune relațiuni între biserica română și biserica-mamă și se exprimă speranța că se vor satisface dorințele religioase ale cuțo-vlachilor.

Acest răspuns pare a nu mulțumi patriarcatul.

Zilele din urmă, patriarcatul a făcut noul protestări la Poartă și la Yldiz-Kiosk, contra aprobării de către poartă a dorințelor bisericești ale cuțo-vlachilor, dând a se înțelege că, pentru apărarea privilegiilor sale, va fi silit să urmeze politica întreprinsă în 1871 contra bulgarilor, adică să convoace un consiliu ecumenic care să declare schismatici pe cuțo-vlachii.

Din străinătate.

Din camera franceză.

O propunere pentru participarea la conferința inter-parlamentară pentru pace. D. Hubbard depune o moțiune invitând guvernul de a lua măsuri pentru a înlesni membrilor Parlamentului mijloacele necesare pentru a putea participa la conferința inter-parlamentară convocată de secția americană a acestei conferințe.

D. Hubbard cere urgența și trimeterea moțiunii la comisiunea bugetului, care să decidă. Camera aprobă.

Vaticanul și guvernul francez.

„Osservatore romano“ zice că explicațiile lui Delcassé sunt pline de contradicții și de greșeli. Sfântul scaun a protestat contra vizitei lui Loubet la Roma încă din 28 Aprilie. Nu se pricepe de ce Delcassé a aflat de acest protest tocmai la 6 Maiu. Guvernul francez a răspuns la 6. Maiu, 2 zile după-ce „Osservatore“ a făcut cunoscut că s'a trimis o notă identică guvernelor catolice. Mai susține că e neadevărat că Papa s'ar fi amestecat într'o daraveră curat franceză, căci chestia sfântului scaun e o chestie de politică universală. Nu e adevărat că secretarul de stat al sfântului scaun a voit să amâne discuția incidentului, dar a voit să-l trateze în scris (N. Fr. Pr.).

Romanul archiducelui Cyril.

În Coburg petrece de vre-o câte-va zile marele duce rus Cyril Wladimirowici, scăpat ca prin minune din îngrozitoarea catastrofă a vasului „Petropawlowsk“.

Marele duce care încă nu este pe deplin reînșănătoșat, a părăsit săptămâna trecută — însoțit de medicul Markow și de un adjutant al său — orașul Petersburg, plecând direct spre Coburg, pentru a afla aici, în apropierea marelui duce de Hessa, recrearea dorită după boala ce și-o contractase în catastrofa lui „Petropawlowsk“.

Simpatia în interesul marelui duce față de distinsa princesă datează de doi ani și a trecut deja prin faze interesante. Marele duce făcuse cunoștință princesei în Darmstadt înaintea plecării ei la Coburg, unde se află părintii ei. Deja pe atunci se știa în cercuri mai intime, că ea stăruiește ca să fie divorțată de marele duce de Hessa și că pretinde, ca fetița ei să fie

lăsată spre îngrijire. Divorțul a și urmat în curând, dar mica princesă a rămas la tatăl său Darmstadt.

În luna Octomvrie anul trecut marele duce Cyril, mânat de dorul și iubirea, ce o nutrea în sufletul său față de Melita, s'a dus la Coburg. Se zicea pe atunci că ar fi mers la Coburg ferm decis, de a nu se mai întoarce la Petersburg, până când nu va primi din partea M. S. Țarului și a părinților săi învoirea de a lua în căsătorie pe marea ducesă. Se întâmplă însă pe neașteptate un eveniment, care-l umplu de multă jale, și îl necesita, să se reîntoarcă la Petersburg. Ducele de Hessa însoțise, după cum știm, pe MM. LL. Țarul și Tarevna pe moșiile lor din Polonia rusească, Skierniewice, pentru a lua parte la vânătoare. Cu el mersese și fiica sa, princesa Elisabeta, care, îmbolnăvindu-se subit și în mod suspect, a murit după puține ceasuri. La înmormântare a luat parte și mama fetiței, marea ducesă Melita. Reîntorcându-se la Coburg a fost atât de deprimată în urma pierderii fetiței, în cât de-oamdată nu mai putea fi vorba de legături mai intime între ea și marele duce Cyril. Cyril plecase la Petersburg, dar marea depărtare nu putu să-l schimbe în sentimentele sale...

De-odată izbucni războiul cu Japonia și Cyril, plecă, la cererea proprie spre Port-Arthur, făcând parte din statul major al admiralului Makarow. Acum 3 săptămâni Cyril s'a reîntors la Petersburg. Medicii, vizitându-l i-au recomandat liniște și mare îngrijire. Amelioreându-i-se starea sănătății, nu mai putu rezista dorului și a plecat la Coburg, de astă-dată cu consimțământul M. S. Impăratului Rusiei.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 7 Iunie 1904.

— **Regele în Budapesta.** Vineri seara la 8 ore a sosit trenul de curte în gara de vest care aducea pe Majestatea Sa Monarhul.

— **Știri nouă despre serbarea lui Ștefan-cel-Mare.** La București va fi o procesie istorică. Ea se va alcătui din vre-o sută de călăreți în vechi veșminte sau în acele, veșnice, ale țărânului moldovean. Ștefan însuși, Vlad Tepeș, boierii își vor avea locul în fruntea alaiului, care va străbate stradele Capitalei dela grădina Cișmegeiului până la șosea, unde chipurile amintitoare ale vitejilor de acum patru veacuri se vor pierde în desigur arborilor bogați din Iulie. Costumele au fost desemnate de pictorul Costin Petrescu, căruia i-s'a incredintat și zugrăvirea unui portret al lui Ștefan, care se reproduce acum în cromolitografie și se va răspândi în mai multe mii de exemplare. Lucrul veșmintelor ce trebuie pentru procesie s'a împărțit școlilor profesionale, care se întrec în pregătirea lor.

Orășenii din Bacău vreau să aibă și ei serbarea lor. Fără a se adresa Statului — ceia ce e nou și frumos (dela Iași nu s'a făcut așa) — ei au ales un comitet și strâng bani dela mână la mână pentru a-și arăta în chip vrednic iubirea pentru întemeietorul adevărat și cel mai fericit apărător al Moldovei. În Județul Bacău se află, cum se știe, satul Borzești, de care spusele poporului leagă copilăria — ce se zice a fi fost ascunsă — a lui Ștefan; fapt este, că la Borzești se înalță până astăzi una din cele mai frumoase biserici ale eroului. Se va face deci o procesie la Borzești, unde, ori-cum, umbrei lui Ștefan îi place a se opri mai mult de cât într'un loc oare-care; se va publica un album bisericii, se vor împărți medalii și cărți postale amintitoare, în pregătirea cărora se va ținea în seamă și adevărul și nevoile frumuseții. Organizația prăznuirii e dl R. C. Porumbaru, din Letea.

— **Expediția scoțiană la polul sudic.** Conducătorul expediției scoțiene la polul sudic, căpitanul Bruce a adresat o epistolă celebrului geograf francez Ferrier, în care i-a adus l-a cunoștință că a ajuns până la partea sudică a golfului Weddell și a ajuns continentul polului sudic. Expedițiunea a pătruns anul acesta cu 215 klm. spre interiorul polului apropiindu-se de pol cu 180 klm. mai

mult de cât căpitanul Ross. Căpitanul Bruce spune că toate hărțile cari reprezintă partea sudică a oceanului atlantic, au lipsă să fie corese.

— **Lesă Majestate a unui prof. bulgar.** Din Sofia se telegrafează, că tribunalul de acolo după o dezbateră de două zile a condamnat pe profesorul Michailovski pentru crima de lesă majestate la temniță de 7 luni. Profesorul a atins ofensător în articolul său persoana principelui.

— **Artistul Corfescu la Cluj.** Tinărul nostru artist dl Corfescu, după frumoasele succese dela Cernăuț, și Bistrița a sosit la Cluj, unde după-cum ne scrie colaboratorul, Marți seara va da un concert, la care — nu ne îndoim — va participa toată inteligența din Cluj și jur. Dl Corfescu dispune de-o rară iscusință musicală e un interpret adevărat al cântecului românesc. Are o brilliantă tehnică, care frapează auditorul.

Sperăm, că arta D-sale va aduce aceleași omagii, cu cari a fost primit în turneul său.

— **Mulțumită publică.** Deschizând subsemnatul în parohia mea *Roșia* (din Bihor) o listă pentru efectuarea unor reparări la sfânta biserică, mi-s'a dat mângâierea să pot înșira între sprijinitorii acestui lucru încă și pe doi economi fruntași din parohia vecină, Căbești, pe *Georgiu Sêb* și *Nicolau Seliștean*, dintre cari cel dintâi și-a dovedit și alta dată inima bună pentru biserică din parohia mea, iar de asta dată ni-a dăruit suma de 20 cor. iar al doilea 10 coroane. Când și pe aceasta cale le exprim mulțumită în numele parohiei mele, rog totodată pe bunul Părinte ceresc să le răsplătească însuși și înmii și să-i învrednicească a da multe asemenea pilde credincioșilor noștri în aceste vremi grele și să le lungească firul vieții pentru a putea aduce și mai mari jertfe spre cinstea lor și spre lauda numelui lui Dumnezeu. *Roșia*, la 12/25 Maiu 1904 *Petru Ciuhandu*, m. p. paroch.

— **Hymen.** Dl Iuliu Nicolaevici subnotar comitatens în Timișoara, fiul dlui Dimitrie Nicolaeviciu mare proprietar și vice-director al băncii economice din comuna Liget, s'a fidanțat cu prea amabila și dragălașa d-șoară Antiața Maior, fiica dlui Dr. Ioan Maior medic cereual în cercul Ligetului.

— **„Kassai Közlöny“ corectând pe Berzevicy.** N'a făcut bine Berzevicy scrie „Kassai Közlöny“ — că a bătut toba mare cu proiectul său, ținând anchete, invitând și pe Mitropolitul român, trebuia în tăcere, fără vorbe multe, prezentat proiectul și votat în Dietă. Vezi, dacă făcea așa, într'o bună dimineață eram ștersi noi Români de pe fața pământului, ca să nu mai facem atâta supărăciune domnilor dela „Kassai Közlöny“.

— **Ciocnire de vapoare.** Din Venetia vine știrea, că săptămâna trecută Vineri noaptea la esirea din port vaporul *Pavia* al societății de navigare, Cunard-Line s'a ciocnit cu vaporul austriac *Alberto*. Acest din urmă a fost grav avariat fiind silit să se refugieze în port.

— **Plouă sărată.** În Utah și Wyoming (America) s'a întâmplat nu de mult, că după ploaie mare, împreună cu viscol, hainele celor surprinși de ploaie în liber, cum și obiectele udate de ploaie, după uscarea erau acoperite cu strat gros de sare. Viscolul ridicase adică din lacul sărat dela Utah valuri de apă sărată, care împreună în văzduh a căzut apoi împreună cu ploaia.

— **Apărarea onorariilor.** În Germania, medicii sunt de multe ori „țiași la fit“ de clienții lor, cari, după-ce se ved în sănătoși uită să plătească onorariul medicului.

Față cu această stare de lucruri, medicii din Friedrichstal-Bildstock au adresat o circulară clienților lor, prin care îi încunoscinteză că s'a luat înțelegere între toți medicii ca să-și comunice reciproc numele pacienților care nu plătesc vizitele pentru ca acestora să li-se refuze pe viitor, de întreaga corporație, serviciile medicale, afară numai de cazul când vor fi obligați de autorități.

— **Ginerele sultanului.** Cumnatul sultanului Dsemal Eddin, care se află încă în temniță, este mereu ascultat, deoarece ce cu orî-ce preț voesc să scoată din el mărturisirea, că unelțește la viața sultanului, are de cuget să se despartă cu orî-ce preț de soția sa. Din Con-

stantinopol se telegrafează, că sultanul a ordonat despărțirea lui Dsemal Eddin de cătră soția sa Naila.

— **Comisar la examene în cercul Vascului** a fost numit harnicul învățător din Lunșoara Petru *Cipon*, care s'a prezentat la toate școlile, laudând progres și îndreptând cu bunăvoință greșelile.

— **Act de mulțumire.** Se aduce la cunoștința generală că pe lângă listele publicate de până acum au mai încurs în favorul societății „Clubul Român“ din Viena au încurs următoarele liste cu colecte: lista 453, Creditul fonciar rural, București 100 cor.; lista 101 dl T. Dumba Viena 50 cor.; lista 451 dl Dimitrie Carp București 40 cor.; lista 49 P. C. S. T. Patraș, egumen la sf. mănăstire Putna 27 cor. lista 309 I. P. S. mitropolitul V. de Mihály Blaj 10 cor.; list. 165 I. P. S. mitropolitul V. de Repta Cernăuți 10 cor.; lista 436 dl C. Popovici profesor și deputat Cernăuți 10 cor.; lista 315 P. Ivanovici electrician București 8 cor.; list. 125 dl Gr. Poleac Arbore Bucovina 7 cor.; dl G. Pipoș, comisar de tablă i. p. Sibiu 5 cor.; lista 121 dl Dr. N. Blandu notar Selcin 2 cor.

Pentru ofertele acestea aduc în numele „Clubului român“ cea mai vie expresie de mulțumită binefăcătorilor; *rog totodată respectuos pe toți domnii cari au primit liste dela societatea noastră, a ni-le retrimite cât mai curînd de oare-ce actualul comitet trebuie să de seamă despre listele esmise. Cu deosebită stimă George Vitenco*, vicepresident și cassar general.

— **Imn japonez improvizat.** Corpul ofițeresc al unui vapor englez ce staționa la Tokio, nu de mult avea ca oaspeți pe câți-va marinari japonezi. În decursul prânzului un marinar japonez a tostat pentru regele Eduard, în urma căreia capela a intonat imnul englez *God save the King*. După asta s'a ridicat un marinar englez toastând pentru împăratul Japoniei. Încă în decursul toastului i-a venit în minte unul ofițer englez că musica militară de pe bord nu știe imnul japonez. Numai de cât merse la conducătorul capelei, sfătuindu-se la olaltă ce ar fi de făcut. Ambii au căzut de acord, ca la finea toastului capela să întoneze un cântec din frumoasa operetă a lui Sullivan, *Micado*. Așa s'a și întâmplat, ear însuflețirea era la culme, acompaniând musica atât Englezii cât și Japonezii.

— **O luptă pe moarte și viață cu un leu.** Un maior englez cu numele Ewing a avut în Somali o luptă înverșunată cu un leu. Maiorul a auzit dela indigeni, că un leu a omorît mai mulți cai și un om. S'a pus deci în societatea unui prieten să caute leul. Urmele l'au condus până la un tufiș, unde deodată se treziră în fața lor cu regele animalelor gata de pradă. Prietinel maiorului a pușcat asupra leului, care fiind numai ușor rănit, s'a aruncat asupra vânătorilor, cari voiau să sară dinaintea lui. Maiorul Ewing însă în iarbă mare s'a înpedecat și astfel a căzut. În momentul următor animalul a început să-i sfășie piciorul. Companionul maiorului a tras mai multe focuri, dar numai a 4 oră a reușit să culce leul la pământ. Vieța camaradului său însă n'a putut-o mântui care între grozave chinuri a murit.

— **Fiasco al unui savant de reclamă.** Cetiim în „Alkotmány“: Facultatea filosofică dela Universitatea din Budapesta a ținut Joui conferință, în care afară de afacerile curente s'a hotărît și asupra docenței private alui Palágyi Menyhért. Partea mai considerabilă a corpului profesoral a luat poziție în contra savantului de reclamă, care ast-fel nu va avea fericirea să sporească numărul profesorilor jidani dela Universitate.

— **Mușea cea mai bătrână din lume** trăiește în Madrid: o cheamă Maria Nieto. S'a născut în 12 Oct. 1781, deci acum e de 123 ani.

— **Copil ars.** Un băiat de 3 ani al unui angajat la spitalul Bródi din capitală zilele trecute, s'a jucat în culină cu chibrite și și-a aprins hainele. Nefericitul băiat în urma arsurilor grele a murit. Poliția a pornit cercetarea contra părinților neglijenți.

Mulțumită publică.

Poporul român de religie gr.-or. din comuna mixtă Dragoten, fiind silit a-și reedifica biserică și ne-avînd mijloace suficiente spre acest scop fiind un popor sorman, la însărcinarea Veneratului Consistor din Oradea-mare cu datul de 18 Septemvrie 1903 Nr. 1694—81 a deschis colectă pentru dăruiri-benevole în scopul de a-și putea ridica un loc de rugăciune.

A intrat până aci:

Ilustritatea Sa dl Dr. Dumitru Radu, episcop gr.-cath., de Oradea-Mare, s'a îndurat și a dat 30 lemne de goron din pădurea „Curățell“ aparținătoare mărutului domeniu al Beiușului, cu prețul redus de 4 cor. fie-care lemn deci în total cu 120 cor. Toate lemnele ar fi ajuns mai puțin 400 cor. Ast-fel Ilustritatea Sa a jertfit pentru sf-ta biserică și bietul popor românesc de religie gr.-or. rom. ortodoxă 280 cor.

Trăiască Ilustritatea Sa la mulțumită spre binele poporului românesc mult cercat.

Trăiască frățietatea și buna înțelegere între Români de ambele confesiuni.

Au mai intrat apoi:

Pe colecta subscrișului Nr. 1) până acum: dela dl Dr. Gavril Cosma adv. Beiuș, 30 cor.; comuna bisericăscă gr.-or. rom. din Beiuș 5 cor.; Maria Valdner, Beiuș 10 cor.; Paul Bodnar, N. N. Beiuș, câte 1 cor.; Teodor Popa, Sofia Siladi, Corneliu Paladi, Ioan Ardelean comercianți în Beiuș câte 2 cor.; Vasiliu Terebenț, rector al internatului gr.-or. din Beiuș 4 cor.; Institutul de credit și economii „Belényesi Népbank“ 20 cor.; Dr. Schvimer Márton, Beiuș 4 cor.; cassa de păstrare „Belényes takarékpénztár“ 20 cor. véd. Sabin Ignat 6 cor.; Arpad. Zsigmond, Szuhanek Iosif, Vasilie Stefan, comercianți în Beiuș câte 1 cor. Ilarie Crișan, Beiuș 2 cor. Dr. Ioan Iacob, adv. în Beiuș 10 cor.; Ioan Chidiosian 2 cor.; Ioan Molnar 2 cor., în total o sumă de 150 cor.

Pe colecta Nr. 112 prin dl Dr. Ioan Pap. adv. în Brad a intrat dela d-sa 30 cor., V. Damian preot, Alexandru Draia, Petru Rimbasu par. în Brad câte 3 cor.; A. Damian cantor, Dr. P. Oprisa prof. câte 2 cor.; S. Stanila preot, Nicolau Mateiu preot, George Bolcu, episcop în Brad Ioan Dordea câte 1 cor. de tot 47 cor.

Pe colecta Nr. 116 prin dl Emanuel Ungureanu adv. în Uimșoara, a intrat dela d-sa 20 cor., Tigle adv. 20 cor.; d-na Lucia A. Cosma 5 cor., de tot 45 cor.

Pe colecta Nr. 124 prin dl Ioan Peia comerciant în Făgăraș, dela d-sa 1 cor., d-na Maria Dan, Nicolau Chiornita, Lucreția Micu, Eugenia Turcu, Dr. Pavel Obadescu George Măndrean câte 1 cor.; Inst. „Furnica“ 3 cor.; George Boeriu Ploesti, Dr. Teodor Popescu, Dr. Șerban câte 2 cor.; Ioan Popescu, Nicolae Burlea câte 40 fil.; A. Popa Radu 50 fil.; de tot 17 cor., 70 fil.

Pe col. Nr. 133 prin dl Mihaiu Rațiu, paroch în Pilul-Mare dela d-sa 5 cor.; Ella Goldiș Paul Tripon, George Petroviciu, preot câte 2 cor.; Axentie Moroșan, Lucreția Ambrus învățătoare George Banci, Teodor Leucuța, Stefan Leucuța, Eva Moț, Petru Moț câte 1 cor.; comuna bis. din Pilul-mare 20 cor., de tot 38 cor.

Pe col. Nr. 23 dela dl Tămășdan, paroch în Peci-rom. 20 cor.

Pe col Nr. 77 prin dl Nicolau Tempelean, paroch în Căbești dela d-sa 5 cor.; Nicolae Seliștean episcop, Elias Farkas arendaș câte 2 cor.; dela mai mulți credincioși de acolo 21 cor., de tot 30 cor.

Pe col Nr. 28 dela dl Iustin Popa, paroch în Ternova 3 cor.

Pe col Nr. 45 dela dl Ioan Mera, preot în Honțșer 80 fil. Pe col. Nr. 50 prin dl Andrei Vătan paroch în Baia, dala d-sa 2 cor.; d-na Vătan, preuteasă 1 cor.; și dela mai mulți credincioși 3 cor. 84 fil., de tot 6 cor. 84 fil.

Pe col. Nr. 82 dela dl Gavril Cristea preot, dl Forreu 2 cor.

Pe col. Nr. 84 prin dl Moise Caba preot în Șohodol L. dala d-sa 1 cor., dela mai mulți credincioși 7 cor. 20 fil. de tot 8 cor. 20 fil.

Pe col. Nr. 100 prin dl Ioan Cosma, preot în Cărărău dela comuna bis. 10 cor.

Pe col Nr. 104 dela dl George Dudulescu, preot Miersig 10 cor.

Pe col. Nr. 157 prin dl Mochin Vancea, preot în Pelbărthida, dela credincioșii de acolo 2 cor.

Pe col Nr. 49 dela dl Valoriu Cristea preot în Zinru 1 cor.

Pe col Nr. 92 prin dl Terentiu Popescu, preot, S. Petreasa, dela d-sa 2 cor.; Sofia Popescu preuteasă 1 cor.; Vasiliu Busticu 2 cor.; Ioan Craciun și Avram Oie, econ. câte 1 cor.; dela mai mulți credincoși 3 cor. 40 fil.; de tot 10 cor. 40 fil.

Astfel în numele comunei bisericesti gr.-or. rom. din comuna Dragoteni în calitate de preot administrator al acelei parohii, vin a aduce și pe această cale călduroasele noastre mulțumiri tuturilor acelor prea stimați domni și doamne cari au venit într'un ajutor cu obolul la reedificarea sf-tului lăcaș Dumnezeesc și de cultura sufletească pentru poporul român.

Prea bunul și Prea milostivul Dumnezeu să primească jertfele lor depuse pe altarul domnului întru pomenirea și iertarea păcatelor lor, întru fericirea lor vremelnică și cea vecinică.

Feneriș la 18/31 Maiu 1904.

Corneliu Foltuțiu,
paroch, administ. în Dragoteni.

Petrecești.

Tinerimea română din Deva și jur, are onoarea a Vă invita la Producțiunea Musicală Teatrală împreună cu dans, ce o va aranja cu concursul corului Românilor din Hunedoara din incidental adunării generale a „Reuniunii femeilor române din comit. Hunedoare” Duminecă, în 12 Iunie st. u. 1904. În sala redutei orașenești din Deva începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: locul I 3 cor.; locul II. 2 cor.; parter: 1 cor.; galerie: 60 fil. Venitul curat este destinat pentru fondul Reuniunii, Oferte marinimoase se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. (Adresa casarului: Cornel Popescu, paroch, Deva). NB Prea Stim. Doamne și Domnișoare sunt rugate a se presenta în costum național.

Economie.

Arad, 7 Iunie

Nou institut de bani. Suntem informați că în 27 Maiu s'a constituit comitetul fondator pentru înființarea unui institut nou „Șoimul” în Vascoiu.

Grâul scumpit. Citim în „Libertatea”. Din cauza timpului secetos ce amenință roada anului de față, grâul a început a urca tare în preț. În piața Orăștiei zilele astea grâul a urcat la cor. 5.70 (2 fl. 85).

Falsificarea unsoarii și a untului. Abusurile cari în timpul din urmă s'au făcut în detrimentul publicului, prin punerea în circulație a unsoarii și untului artificiale ca unsoare și unt natural, au îndemnat pe ministrul de interne, a da severă îndrumare autorităților, să supravegheze strict vânzarea untului, și unsoarii artificiale. Negustorii cari vînd unsoare și unt artificial sunt obligați, a afișa vizibil că în prăvăliile lor să vînde unsoare și unt artificial. Măcelarii și negustorii cari vînd unsoare și unt naturale, sunt oprîți a vînde marfă artificială.

— Mine de pucioasă în munții Bărgăului. Un consorțiu din Cluj făcînd cercetări în munții Bărgăului a dat peste pucioasă abundentă. După socoteala ce s'a făcut se va putea scoate pe an o cantitate de cel puțin 30.000 vagoane de pucioasă curată. Un consorțiu financiar din Belgia a trimis delegați la fața locului. Se speră, că începîndu-se exploatarea, se va realiza și o veche dorință a locuitorilor din nordul Ardealului prin construirea căii ferate din Ardeal spre Bucovina.

— Avera lui Ugron. Toate moșiile deputatului Ugron sunt puse la licitație și se vor vinde, nefiind în stare să-și plătească datoriile, cari se urcă la peste un milion. Publicarea datoriilor în foaia oficială ocupă o întregă pagină. Intre ele sunt unele de 520.000 cor. și de 296.000 coroane.

Bibliografie.

A apărut:

Nr. 20. Anul III din „Sămănătorul”. Revistă Literară Săptămânală cu următorul cuprins: N. Iorga. — Expoziția societății „Furnica” și vîsmântul românesc. George Valsan. — Din înălțimi (sonet). V. Pop. — De dragul color mic (fragment din Domnița Viorica). N. Dunăreanu. — Liueratul (poezie), Eugen Ciuchi. — Cîntec. Cronică; N. Iorga. — Cuib de Șoimi (I. Bistrițeanu): Istoriografi vechi și noi (T. V. Păcățianu): Scrierile lui Radu Logofătul (St. D. Grecianu), C. Rákoczy și Domnița Români (F. Görög). I. Scurtu. — Un plagiat evreesc; I. Bianu (discursul de recepție); Jubileul lui Detlev v. Liliencron; revista română „Lumina” Red. — Răspunsuri. Numărul 20 bani.

A apărut

Florițele de câmp, Schițe ușoare de Aurel C. Domșa. Blaș 1904. Tipog. Sem. Archidieceșan. Prețul 1 cor.

A apărut și se află de vînzare în librăria Petru Simțion, Arad. Propise pentru scris la examene. Tipar elegant și frumos litografat. Prețul 100 buc. Cor. 1.60. Porto — 30 fil.

POSTA REDACȚIEI.

V. S. în V. Destul de rușine că în chipul acesta să spriginește presa națională.

A n u n ț.

Sub titlul: „*Tirția, trăsături critice de pe viața Românilor transilvăneni*” — și drept completare a scrierilor mele „*Reunirea*” și „*Almanahul sf. Nicolae*”, va apărea în Octomre a. c. un nou studiu de aceeași estensiune, circa 100 pagini 8° mare, condus de curate tendințe pentru regenerarea popoului nostru.

După experiențele făcute cu aceste cărți însă, care au fost căutate, iar prețul lor a ramas în mare parte prin buzunarele unor „librar” și mai ales „prieteni-colegi” conșciențioși (?), noua carte se va tipări într'un tiragiu restrins și se va trimite numai abonenților. Voi fi în chipul acesta pus în putința a trimite cartea franco la adresa abonenților pentru prețul anticipat de 2 cor. dând colectanților deja dela 5 exempl. unul gratuit.

Rog deci On. Public român, se aboneze aceasta scriere prin asignarea prețului la adresa mea mai de jos. În urma unor svonuri imprecizate cu rea credință, aflu de lipsă a constata aici, că cărțile mele nu sunt nici oprite, nici epuizate (mai am din fiecare vr'o 150 es.) — și astfel oricine le poate comanda direct la mine pe lângă prețul redus a 2 cor. În anumite cercuri se manifestă și oarecare timiditate față de procurarea acestor cărți; — observ deci, că în asemenea casuri, astfel nemotivate, cărțile se pot comanda pe o adresă fictivă post-restante.

Sibiu, 15 Maiu 1904.

Presb. N. Manegășiu.

260 1—5

INSERTIUNI și RECLAME.

— Durere de stomac. Sgârçiuiri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri, este thea întăritoare

de stomac „Centauria” a farmacistului Kossuth.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelei, flegmei și iritațiunigătutul este de un efect eminent, pastilele de pept „Senega.” Prețul 1 cor. Se pot căpeta în farmacia la „Maria Fecioară” a farmacistului Kossuth Pál, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15. 157

Stabiliment de Hydrotherapie.

„Wällischhof.”

Stațiune de tren și poșta Brunn — Maria — Euzersdorf, 30 min. departe de Viena. 236

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer de soare, massage, electri-sare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

Căsătorie.

Un candidat de preot ales într'o comună din Archidieceșă, în scop de căsătorie, dorește a face cunoștință cu o domnișoară română preste 20 ani trecută și care să fie evalueată pentru școalele elementare de stat sau confesionale.

Epistolele sunt a se adresa în timp de 30 zile, la Administrația „Tribunii” în Arad.

Se cere și se asigură păstrarea discrețiunei pe cuvîntul de onoare.

262 1—5

Dr. VAJDA BENO

medic-dentist.

200

Arad, Szabadság-tér, edificiul teatrului.

Pune dinți artificiali cu desăvîrșire apti pentru fîrmarea alimentelor.

Dinți singuratici 4 cor., chiar și pe rate, plombarea dinților, sensațional de efîn pe lângă garanță.

— Tragerea fără durere a dinților 2 coroane. —

100 bucăți

de

Propise de școală

cunoscută peste tot locul, costă una coroană, pe lângă trimiterea anticipativă a prețului plus porto poștal de 30 fileri expedițiunea se face franco sub legătură în blocuri tari pentru a fi scutite contra frîngerei: Dela 100—750 bucăți francarea se face pentru 72 fileri. Cu rambursă speșele de expedițiune sunt cu mult mai mari.

Biuroul de administrațiune al lui

Ingusz I és Fia.

Arad

207

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului e

MELANOGENE

in culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta escelent și nevinovat, păr barbă, mustăți în cinci minute se pot colora în negru ori brunet. Culoarea e constantă și nu se poate osebi de culoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă, nu se șterge și nu murdărește.

E nesticăcios și modul de folosire foarte simplu.

Prețul 2 cor. 80 fl.

244

Orice păr cărunt își recapătă colcoarea naturală prin folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farbă, ci un preparat care redă frumusețea naturală a părului. Astfel părul blond devine iar blond, cel brun-brun, cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face părul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem preface orice păr în culoare atât de plăcută, aurie, în culoarea căneșii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă, fără a ataca părul. — Prețul! sticlă mică 1 cor., sticlă mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la marcă.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORATORIUL CHIMIC, ARAD.

Telefon Nr. 111.

Gratuit
un **Schnellsieder** și
o **cumpănă pentru culină**

Pentru
prețur nes-
pus de echi-
tabile trimit
în toate păr-
țile urmă-
toarele:

124 14-24

mărfuri de
argint mexican.

6 cuțite de masă de argint mexican.
6 linguri de masă
6 furculițe
12 lingurițe mici de cafea
6 cuțite pentru desert
6 furculițe pentru desert
1 lingură de scos zămă
1 lingură de scos lapte
2 candelabre elegante pentru salon.
toate din argint mexican.

46 BUCĂȚI numai **6-50 Fl.**

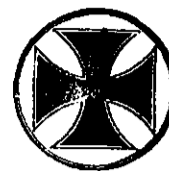
Afară de asta ori-cine comandază dela mine primește drept cadou o cumpănă p. culină gratuit. Argintul mexican este un metal alb (și dinlăuntru) pentru a cărui calitate și durabilitate primesc garanție pe 25 ani.

Comandele să îndeplinesc contra trimiterei banilor ori și pe lângă rambursă din depositul:

Schefer D. Sándor
Budapesta.

VII, Bezerédy-utca 3 szám.

Cucea ori steaua
electro-magnetică dublă.

D. R. G. M. Nr. 88 503.

Vindecă și recrează pe lângă garanția: reuma, asthma (respirația grea), insomnia, epilepsia, nervozitatea lipsa de apetit, ciorosa, durerea de dinți, migrena, impotența, influența, precum și tot felul de boale de nervi. Bolnavul cel ce nu se poate vindeca în decurs de 44 zile, îi întorcem banii imediat. Celui ce nu îi mai ajută nimic, să încerce cu aparatul meu; căci sunt convins despre efectul sigur al aparatului meu.

Prețul unui aparat mare 6 cor. e a se folosi la boale de nervi cronice.

Prețul unui aparat mic 4 cor.

se folosesc la boale mai ușoare.

Comandele le îndeplinește în patrie și străinătate:

Scheffer D. Sándor

Budapesta,
VIII, Bezerédy-utca 3 szám.

Pentru 5 coroane

trimiteți 4½ kgr. (circa 50 bucăți) de

săpun de toaletă fin

bucăți așe de săpun de suc de lili, de rose, de iorgovan, de violele, de rezedă, de iasmin și de clopotele.

Pe lângă antiolpaștune ori rambursă expediază:

Scheffer D. Sándor

Budapesta,
VIII, Bezerédy-utca 3 szám.

Salon de trusouri pentru bărbați și femei în Arad.

Strada Weitzer János, palatul minorităților. — Lângă edificiul postelor.

263

Simțind în orașul nostru necesitatea confecționării de trusouri moderne pentru bărbați și femei am hotărât să înființăm în Arad

un salon de trusouri pentru bărbați și femei

unde să avem un asortiment bogat de albituri, pălării, cravate, corturi și umbrele pentru bărbați și femei și tot felul de mărfuri din pânze și șifonul cel mai fin.

Confecționăm în salonul nostru după măsură trusouri pentru bărbați și femei amăsura celor mai scrupuloase pretenții și celui mai escelent gust după ultima modă franceză și engleză, la dorință confecționăm după măsură și cea mai mică comandă de albituri pentru dame și domni, de juupoane, blouse și negligé.

Intreprinderea noastră se estinde asupra întreg teritoriului Sud-ungar, al Ardealului și al Alföldului.

Cum procurarea articolelor noastre reclamă mari sume de bani, prin asta deschidem pe seama onoratului public cont curent și la dorință primim și rate lunare.

Rugăm deci pe on. public, că dacă dorește să poarte albituri elegante comode și frumoase, să-și reserve comanda până la deschiderea prăvăliei noastre, ce va fi la 15 I. c.

Cu deosebită stimă:

Salon de trusouri p. bărbați și femei al lui **Stern Ede și Comp. ARAD**, Str. Weitzer (palatul Minorităților).

Comande din provincie primim cu mulțumită și la dorință punem la disp. ori-cărui a fie personal fie prin agentul nostru, colecția bogată de modele.

Imprumuturi de bani pe amortisare

mijlocesc pe lângă condițiile cele mai avantajoase, pe moșii și case în orașe cu 4,3, 4,5 și 5% și amortisare de

20, 25, 30 și 50 de ani

adecă în camătă e socotită atât camăta cât și amortisarea din capital.

Principiul meu e îndestularea M. On. public, care vrea să facă imprumuturi ipotecare.

Imprumuturile se plătesc în bani gata, scrisorile ipotecare se plătesc cu valoarea lor nominală. Spese prealabile nu sunt, tacsele mi le socotesc ulterior.

Pentru deslușiri mai detaiate a se adresa la

HERZOG SANDOR

Arad. str. Weitzer-János Nr. 15, ușa 7.

220

BIEDL JÓZSEF

coloritor și pictor de odăi, imitator de lemn și marmură

Arad, piața Libertății (vis-à-vis de statuie).

Primește toate lucrările ce se țin de branșa asta, chiar și cele mai grele.

187 13-25

— **Pictări de odaie,** —

precum și coloriri și imitari de lemn indigen sau exotic (fioderare) în execuție de gust,

— pe lângă prețuri moderate. —

Primește tot odată curățirea locuințelor de tot felul de insecte, pe lângă garanție. Comandele din provincie prompt și grabnic.

— La comande pe seama bisericilor rabat. —

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amuțeli, tinituri de ureche, bătăde de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră, ischias, udului în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insusirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și iestinatatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțetire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

Casa de modă p. dame și bărbați KOPETKO KÁROLY jun.

ARAD, Templom utca, palatul minorităților.

Recomand binevoitoarei atențiunii a M. O. preoțimii depositul meu bogat asortat cu postavuri pentru reverenți, la care acestea se pot căpăta pentru preț echitabil cum n'a mai fost și în calitatea cea mai bună.

Casa de modă pentru dame și bărbați a lui

KOPETKO KAROLY jun.

214

ARAD, Templom utca, palatul minorităților.

Nou privilegiu maghiar!

R A D I U

Corpuri candescente de gaz

(ciorapi)

Cu deosebire durabile

Intenzitate permanentă!

Se poate căpăta la

259

SZALKAI ÁRMIN

Weitzer János utca 7. szám.

Primește manipularea și îngrijirea de aranjamente complete conform acordului și pentru prețuri echitabile.

Noutate la curățenia locuințelor!

Respectuos ațuc la cunoștința on. public, că după lungi experiențe dispun de un așa mijloc, în că pot primi pe lângă garanță și încredere

stărpirea insectelor din locuințe cu desăvârșire.

Vopsesc odăi, săli, etc.

de gală și mai simple, dela cerințele cele mai simple până la cele mai pretensive pe lângă prețuri foarte convenabile. Rugând on. public pentru binevoitoare comisiune, rămân cu deosebit respect

258

GUTTMANN SÁNDOR

vopsitor de odăi.

Weitzer János-utca 19. szám. partere.

Am onoarea a aduce la cunoștința on. public, că

1009 48--50

am deschis

Un atelier de tapiserie și înfrumșetare.

Ani îndelungați am lucrat în ateliere de rangul întâi din Budapesta, Viena, Berlin, Brüssel și Paris, așa încât sunt în poziția plăcută de-a putea corespunde tuturor exigențelor moderne.

Primește tot felul de lucrări de brânșă asta dela cele mai simple până la cele mai elegante, pe lângă prețuri moderate.

Primește estin mobilarea de locuințe în loc și provință. La mutări primește transportul mobilelor, precum și repararea și renovarea de mobile și mese de biliard, pe lângă prețuri estine.

Reiner I. Gyula,

tapisier și împodobitor.

In binevoitoarea atențiune celor ce zidesc!

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public. că am deschis în

Arad, str. Csernovits Péter Nr. 14.

un birou pentru

Intreprinderi de zidire

Primește tot felul de comande și proiecte de zidiri: case, fabrici, biserici, școli, cripte, școale etc., în ori ce stil; primește tot felul de reparaturi și ori-ce transformare și estimare de zidiri pe lângă prețurile cele mai echitabile.

Fiindu-mi scopul a bine-merita de încrederea On. public prin praxa-mi îndelungată și cunoștințele-mi speciale pe lângă prețuri convenabile, — precum și prin îndeplinirea repede a comandei, apelez prin aceasta la binevoitorul sprigin al On. public.

154 17--25

Cu stimă:

Kondorossy Kálmán.

Planuri, bugete gratuite.

Deposit permanent de materii necesare la ori-ce zidire nouă.

Vânzare în mic și mare.

SZIRMAI és TÁRSA ARAD, Andrassy-tér 4.

(În edificiul hotelului Nádor).

Făină de magnizi și leșie de magnesit.

Alabastru de ghips de streccatură (marder)

Var, calitatea cea mai bună.

Cement de Beocin, Portland și roman

Cărămizi chamotte rezistente focului.

Plăci de fayence și maiolica p. pardosire.

Plăci de Mettlach, romane, v. nețiene, de kelheim și keramikă pentru pardosire.

Lespezi de izolare, de acoperit și de asfalt

Cărămizi diverse pentru acoperire de case.

Țevi deosebite pentru canaluri.

Mai departe trimitem:

232

Nășip de Murăș,

Petriciele mărunte și pentru cătări de grădină.

Clientilor noștri așezăm plăcile de pardoseală, săvârșim lucru de acoperit casele și ori-ce lucru de asfalt prin specialiștii noștri pe speșele proprii.

ARAD, Tipografia George Nichin.

Să primește zidiri de case de locuit și de închiriat și pe lângă achitare în rate.